

dr. Melita Kukovec
Oddelek za anglistiko in amerikanistiko
Filozofska fakulteta Maribor
Koroška cesta 160
2000 Maribor

RECENZENTSKO MNENJE O UČBENIKU

»New Close-up B1«

Avtorica: Katherine Stannett

Uvod

Na osnovi mednarodnih raziskav ugotavljamo, da je znanje angleškega jezika velikega števila naših učencev po zaključku osnovne šole na zavidljivi ravni, ki se še zvišuje z zgodnejšim začetkom učenja jezika. V nadaljevanju šolanja jim moramo ponuditi učna gradiva, ki jim bodo predstavljala dovolj velik izziv, omogočila razvoj vseh jezikovnih zmožnosti, spodbujala njihovo ustvarjalnost ter jih uspešno pripravila na preverjanje znanja. Glede na to, da so programi srednješolskega izobraževanja dokaj raznoliki, se lahko učitelji odločajo za izbor gradiv za pouk tujega jezika na osnovi sposobnosti svojih učencev in njihovih potreb, zato možnost izbire izrazito podpiram. Veliko težje kot za splošno srednješolsko izobraževanje je izbrati ustrezen učbenik za srednje tehniško ali poklicno tehniško izobraževanje, saj se razen različnih sposobnosti dijakov in različnega poudarka na razvijanju jezikovnih zmožnosti, razlikuje tudi število ur pouka tujega jezika. Prenovljeni komplet gradiv **New Close-up** prinaša za učitelje konkretne predloge, kako organizirati razporeditev učne snovi pri različnem številu kontaktnih ur (*Pacing Guide*), *National Geographic Learning Online Placement test* pa lahko pomaga določiti ustrezno raven znanja učencev v določeni skupini.

Kot nadgradnjo splošnega jezika usvajajo dijaki tudi jezik stroke, zato morajo učitelji sami dodajati sodobna strokovna gradiva. Učbenik tako ne sme biti preobsežen, ker ga sicer ne bi bilo mogoče racionalno izkoristiti, niti prezahteven, saj morajo dijaki v bistvu utrditi osnovno besedišče in jezikovne strukture in vanje vključiti strokovne izraze, ki se uporabljajo v resničnih situacijah v njihovih poklicih. Hkrati pa mora biti učbenik dovolj bogat in komunikativno naravn, da bo spodbujal smiselno rabo jezika in omogočil uporabnikom, da se znajdejo v tujejezikovnem okolju in spoznajo nekatere kulturne značilnosti le-tega. Učna gradiva morajo za dijake predstavljati tudi dovolj velik izziv, omogočiti razvijanje jezikovnih zmožnosti, zagotoviti medpredmetne povezave, spodbujati ustvarjalnost ter jih uspešno pripraviti na preverjanje znanja.

Učbenik ostaja temeljni učni vir in osnovno učno sredstvo pri pouku tujega jezika in prav zato je tako pomembno, da je kar najbolj usklajen z učnim načrtom. Oblikovalci učnih načrtov smo se zavedali raznolikosti učnih stilov naših učencev in tudi učiteljev in smo jih zasnovali dovolj široko, da jih je mogoče uresničevati z različnimi učbeniki in raznolikimi metodami dela. Pomembno je le, da je z izbranim učbenikom mogoče doseči standarde znanja, ki jih predpisuje veljavni učni načrt oz. katalog znanja, da je učbenik usklajen s cilji in predlaganimi vsebinami, da je ustrezen in prilagojen razvojni stopnji učencev, skladen z znanstvenimi pedagoško-psihološkimi spoznanji stroke in didaktično-metodično sodobno zasnovan. S temi kriteriji v mislih sem ocenjevala ustreznost obravnavanega gradiva.

V pregled sem dobila učbeniški komplet, ki ga sestavljajo: učbenik s spletno povezavo do elektronskih virov za dijake in učitelje – z avdio in video posnetki, uporabnim seznamom novega besedišča v pisni in zvočni obliki ter delovni zvezek z nalogami za preverjanje

slovničnih struktur in besedišča za vsako od enot. Elektronski viri (*Online Practice*) omogočajo tudi pouk na daljavo, individualno delo od doma in pripravo na preverjanje znanja, tudi preko mobilnih naprav, za učitelje pa kopico uporabnih testov in kvizov.

Struktura in vsebina učbenika

New Close-up je razdeljen na dvanajst enot, vsaka od njih je podobno strukturirana, tako da pokriva vse štiri jezikovne spretnosti, dve sorodni temi s sodobnim in uporabnim besediščem in dve slovnični strukturi. Uvaja jo tematska fotografija s povezovalno nalogo za personaliziran odziv in zaključujejo jo ponovitvene naloge kot priprava na preverjanje znanja (*Review Units 1-12*), na koncu katerih v rubriki *I can* učenci ovrednotijo, kaj znajo oz. kateri so učni cilji enote.

Posebno konkurenčno prednost, s katero učbenik naslavlja tudi problem raznolikih sposobnosti učencev predstavlja na koncu vsake lihe enote poglavje z naslovom *Live well, study well*, ki je namenjeno pridobivanju za življenje potrebnih spretnosti za osebno in strokovno rast. Učence navaja na refleksijo, kritično razmišljanje in utemeljevanje lastnih pogledov na probleme. V rubriki *Mind your Mind* osvetljuje različne vidike socialnega in čustvenega počutja s koristnimi nasveti za npr. pridobivanje samozavesti pri delu v skupini, doseganju sprememb z majhnimi koraki, za obvladovanje odziva v zahtevnih situacijah, za ohranjanje motivacije in učenje iz napak, za pravilno rabo družabnih omrežij, za prepoznavanje učnega stila in učenje učenja. Poglavje zaključuje rubrika *Your Project*, ki ponuja možnost izbire med dvema načinoma dela – skupinskim (pri pouku) in individualnim (lahko kot domače delo), kjer učenci v praktični nalogi uporabijo pridobljeno znanje ob izdatni pomoči rubrike *Useful LANGUAGE*. Odlični se mi zdijo video posnetki predstavitev, kjer sama avtorica učbenika Katherine Stannett razločno in z očitnim navdušenjem razlaga izbrane teme, ki osvetljujejo različne vidike življenjskih problemov in na osnovi dobrih primerov, uporabnih predlogov in smiselnih izzivov ponuja učencem možnost, da razvijajo zmožnost refleksije in iščejo rešitve za lažje spopadanje z življenjskimi težavami.

Po vsaki sodi enoti je zaključno poglavje povezano z ogledom kakovostnega video posnetka, ki je opremljen z dejavnostmi pred ogledom za spodbujanje motivacije in aktivacijo predhodnega znanja, med ogledom za pomoč pri razumevanju in dejavnostmi po ogledu, ko z dopolnjevanjem povzetka učenci posvetijo pozornost tudi podrobnejšemu razumevanju. Poglavje se v rubriki *Your Ideas* zaključi s personalizacijo – opisom lastnih odzivov na temo.

Na koncu učbenika so za vsako enoto zbrane ponovitvene vaje iz besedišča in slovničnih struktur. V rubriki *Grammar* reference najdejo učenci modele in razlage slovničnih struktur z opomniki na posebnosti ali izjeme (*IREMEMBER*), v rubriki *Communication activities* dodatne naloge za razvijanje govornih zmožnosti, *Vocabulary reference* prinaša sistematično zbirko besedišča na izbrane teme z modelnim stavkom in kolokacijami, *Writing reference* pa skrbno organizirane napotke za izdelavo pisnih nalog z načrtom in kontrolnim seznamom z uporabnimi vprašanji za oblikovanje neformalnega elektronskega sporočila, članka, zgodbe, neformalnega pisma in različnih vrst eseja.

Kot didaktik moram pohvaliti sodobna besedila, ki učence primerno motivirajo za delo, naloge, ki omogočijo dober pregled učne snovi in ustrezno pripravo na preverjanje znanja, veliko personaliziranih nalog (npr. *Your ideas, Projects*) in takšnih, ki navajajo na razmišljanje in utemeljevanje, kar pripomore k doseganju večje avtonomije učenja. Učiteljem bodo v pomoč tudi napotki za možno notranjo diferenciacijo, saj so v priročniku predlogi za poenostavljene naloge, dodatne naloge za tiste, ki hitreje končajo in veliko nasvetov (*TEACHING TIP*) ter vodil za različne tipe nalog (*EXAM TASK +EXAM TIP*).

Pri izboru tem so upoštevana vsa predvidena načela, teme so zanimive, uporabne in poučne, aktualne in pester, prilagojene so starostni stopnji učencev in njihovim interesom, so

v skladu z učnim načrtom, s ponovnim razširjenim obravnavanjem že znanih tem pa učbenik zadosti tudi ciljem procesnega učenja. Besedila so sodobna, vizualno podprta s odličnimi fotografijami in video gradivi, pokrivajo vsakodnevne življenjske situacije z različnih področij, kar omogoča tudi medpredmetne povezave in seznanjanje s kulturnimi posebnostmi v različnih državah. Dijakom bodo posodobljena gradiva zanimiva, saj so izredno uporabna in pestra ter predstavljajo smiselne kontekste za rabo slovničnih struktur in z njimi povezanega besedišča.

Besedišče je obdelano celovito, saj nove besede spoznajo v primernem in tipičnem kontekstu, na osnovi vzorcev iz vsakdanjega življenja ljudi iz različnih bivalnih okolij, torej v smislu učinkovitega leksikalnega pristopa. Dijaki imajo možnost spoznati sodobne fraze, frazne glagole, sopomenke in pomensko povezane besede, se navajajo ugibati o pomenu iz sobesedila ter dobijo veliko priložnosti, da nove besede vadijo in utrjujejo v različnih smiselnih in personaliziranih novih situacijah. V veliko pomoč jim je modro obarvan kvadrat z naslovom *Useful LANGUAGE*, ki povzema uporabno besedišče na določeno temo ali za izbrano jezikovno funkcijo.

Slovnične strukture, ki so v skladu s predpisanimi v učnem načrtu, predstavlja in utrjuje v smiselnem kontekstu, saj uporablja **New Close-up** induktivni pristop k poučevanju slovnice, ki omogoča dijakom, da sami iz primerov voden odkrivajo pravila za tvorbo in uporabo. Navaja jih na to, da pravila preverijo v slovničnem povzetku (*Grammar reference*) in utrjujejo svoje znanje z nalogami v delovnem zvezku in v elektronskih virih postopno od bolj vodenih do produktivnih in kontekstualiziranih. Za reševanje nalog so poleg razumljivih razlag vedno ponujeni tudi uporabni napotki in strategije za reševanje posameznih tipov nalog v rubrikah *Exam reminder* in *Learning reminder*.

Zelo dobro je poskrbljeno za sprotno spremljanje učenčevega napredka, saj je za vsako od enot na voljo ponovitevna (*Review unit*) v učbeniku in tudi v delovnem zvezku, učitelj pa lahko za preverjanje pred ocenjevanjem uporabi *Progress test (1-12)*, ki je na voljo v elektronskih virih. Vse izbrane naloge pa učence najprej pripravljajo na tipične oblike preverjanja in ocenjevanja znanja, saj ponujajo veliko praktičnih nasvetov (*Exam tip*) za vse vrste izpitnih nalog (*Exam task*) za vse jezikovne spretnosti in tudi za rabo jezika. Redno preverjanje pridobljenega znanja omogoča učencem pregled nad napredkom pri učenju in spodbuja njihovo samozavest, kar pripomore k večji samostojnosti in k sprotnemu delu.

Učiteljem je v veliko pomoč priročnik za učitelje, ki natančno ponazarja, na kakšen način naj učitelj ravna, da bo dosegel prave učinke in je zaradi sistematičnosti uporaben tako za učitelje začetnike kakor za bolj izkušene. Prinaša predloge za ogrevalne dejavnosti, predloge za dodatne naloge, kadar imamo čas za razširjeno obravnavo teme (*Extension*), naloge za bolj sposobne učence (*Fast finishers*), naloge za poenostavljanje zahtevnosti (*Easier*), napotke za razvijanje veščin posredovanja (*Mediation skills*), napotke za domače delo in veliko nasvetov za spodbujanje profesionalnega razvoja (*Teaching tip*) ter koristne informacije o ciljni kulturi in jezikovnih posebnostih.

Učbenik spodbuja učenje angleščine na aktiven in reflektiven način, saj je komunikativno zasnovan. V vsaki enoti dijaki razvijajo vse jezikovne zmožnosti: tako slušno kot bralno razumevanje ter govorno in pisno sporočanje. Pristop je osredinjen na komunikacijske procese predvsem pri vajah, za preverjanje in ocenjevanje znanja pa so naloge v glavnem objektivnega tipa. Komunikacijske dejavnosti so jasno razdeljene na vedno bolj zahtevne stopnje, jezikovne spretnosti se med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Besedila so izvirna, sodobna, zanimiva, spremljajo pa jih raznolike, sistematične in smiselne vaje v učbeniku, v delovnem zvezku in v elektronski obliki. Učencem takšen način dela omogoča razvijanje kritičnega mišljenja, izražanje mnenj, bogatenje besednega zaklada in veliko različnih personaliziranih dejavnosti. Navajajo se tudi na uporabo različnih virov in pripomočkov za samostojno učenje.

Sklep

Pohvaliti želim predvsem posodobljenost, sistematičnost, dobro preglednost učbenika, uporabne jezikovne modele in smiselne vaje. Na pogled je barvit, privlačen in pester ter tako prilagojen potrebam mladostnikov. Besedila niso predolga in so zato tudi bolj obvladljiva. Odlikujejo ga sodoben jezik, zanimive teme, uporabnost podatkov, kakovostne fotografije in posnetki, primeren izbor in raznolikost dejavnosti. Gradiva v elektronski obliki prijetno popestrijo učenje in skozi zanimive video posnetke omogočajo nadaljnje razvijanje jezikovnih zmožnosti in življenjskih veščin.

Menim, da učbeniško gradivo **New Close-up B1** ustreza zahtevam, ki jih predpisuje veljavni učni načrt za poučevanje angleščine kot prvega tujega jezika v 1. in 2. letniku srednjega tehniškega oz. strokovnega izobraževanja in angleščine, kot drugega tujega jezika v 3. in 4. letniku v srednjih tehniških in strokovnih šolah ter prvega tujega jezika v 4. in 5. letniku poklicno tehniškega izobraževanja (PTI). **New Close-up** omogoča zanimiv pouk, saj poskrbi za smiselno utrjevanje in učinkovito pomnjenje učne snovi ter temeljito pripravlja učence na življenjske in izpitne situacije. Bogata dodatna gradiva omogočajo veliko izbirnost in sodobno uporabo elektronskih virov. Učenci bodo lahko usvojili najpotrebnejše besedišče, slovnične strukture in jezikovne funkcije za uspešno sporazumevanje na svojem poklicnem področju, zato priporočam njegovo potrditev.

Maribor, januar 2023

dr. Melita Kukovec

